

Наукові перспективи
Видавнича група

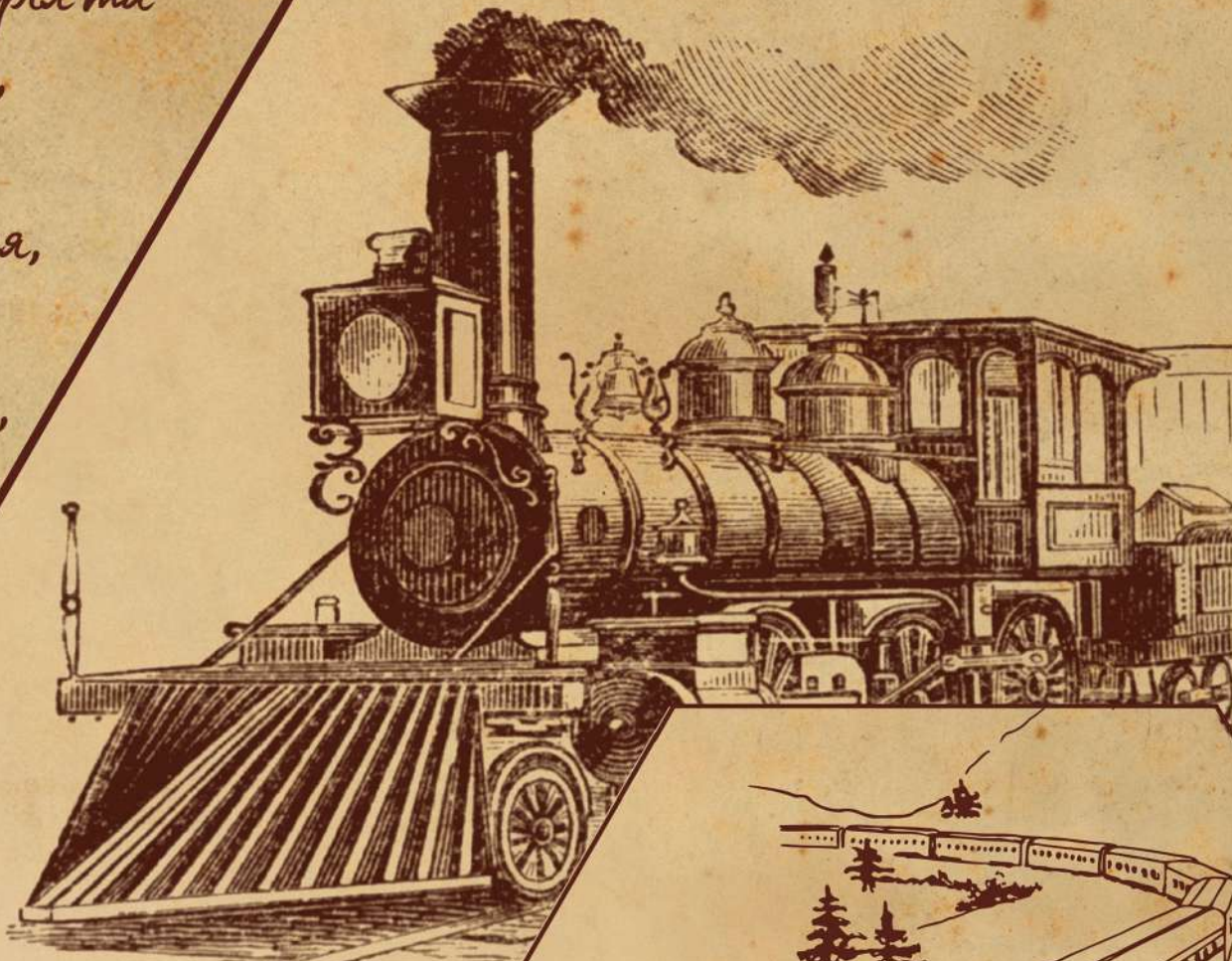

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№2(20)

2024

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 2(20) 2024

Київ – 2024

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 2(20) 2024

Kyiv – 2024

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2024. № 2(20) 2024. С. 953.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 12.02.2024, № 4/2-24).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Даций Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балабасва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатюк Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувачий кафедрою конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)

- Кавиліна Ганна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карускевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталія Павлівна – доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколасв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методик її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України (Львів, Україна)
- Огіснюк Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)

- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкарєнко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгенівна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інєса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

Ковальчук В.Ю., Винницька Н.В., Жигайло О.О. <i>ЦИФРОВИЙ ПРОФІЛЬ ПЕДАГОГА ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ</i>	696
Конєва М.З. <i>ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТУДЕНТІВ</i>	704
Красюк Л.В., Гвоздецька С.В., Гавришко С.Г. <i>ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	712
Кучай О.В., Біда О.А., Кучай Т.П. <i>ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ГРУПОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧНІВ</i>	726
Лобода Д.О. <i>КЛАСИФІКАЦІЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІСТОРИЧНІЙ ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ І ШКОЛЯРІВ</i>	733
Лучко В.С., Житарюк І.В., Лучко В.М. <i>СИСТЕМА МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ НА БУКОВИНІ У ПЕРШІ РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ</i>	746
Настасенко В.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНА ХІМІЯ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» В МОРСЬКИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ</i>	760
Рожі І., Герасименко О., Грицик О. <i>ВПЛИВ ГЕОГРАФІЧНИХ ФАКТОРІВ НА РОЗТАШУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ЗОН ТА ІНФРАСТРУКТУРНИХ ОБ'ЄКТІВ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ</i>	772
Розман І.І., Липчанко-Ковачик О.В., Бедевельська М.В. <i>КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ</i>	787
Рубан І.В., Грищун Ю.М., Онищук І.А. <i>АНАЛІЗ МЕТОДИК І ПРИЙОМІВ ВИВЧЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ НАВИЧОК</i>	794
Супронюк М.В., Болотникова Т.Г., Зеленюк О.В., Черновський С.М., Мкртічян О.А. <i>ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ</i>	804

УДК 37.038:456;2/78

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-712-725](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-712-725)

Красюк Людмила Василівна кандидат педагогічних наук, доцент, Університет Григорія Сковороди в Переяславі, вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, 08401, тел.: (044) 293-11-10, <https://orcid.org/0000-0003-1403-006X>

Гвоздецька Світлана Володимирівна кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, вул. Роменська, 87, м. Суми, 40000, тел.: (0542) 685-902, <https://orcid.org/0000-0002-7744-7471>

Гавришко Сергій Гаврилович кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, Мукачівський державний університет, вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, 89600, тел.: (03131)211-09, <https://orcid.org/0000-0001-6991-7093>

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розкриті поняття «фізична культура», «фізичне виховання», «фізичний розвиток», «компетентність», «інноваційне навчання». Проаналізовано наступні нормативно-правові документи: Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. (висвітлено мету, принципи та форми вітчизняної освіти), Концепцію Нової української школи від 27 жовтня 2016 р. (осмислено цикли навчання в 1–2 та 3–4 класах, індивідуальний підхід, оцінювання умінь), Постанову Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» від 24 липня 2019 р. (ключові компетентності молодших здобувачів), Типову освітню програму для 1–2 класів від 12 серпня 2022 р., автор О. Савченко та Типову освітню програму для 3–4 класів від 12 серпня 2022 р., автор Р. Шиян, де описано навантаження з фізичної культури для учнів початкових шкіл, а також мету, завдання та змістові лінії. Окремо досліджено інформацію з сайту Міністерства освіти і науки України, котра стосується організації процесу навчання в умовах воєнного стану та рекомендацій щодо забезпечення класів безпеки («Відповіді на поширені запитання щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану...»), «Безпечне освітнє середовище: як діяти вчителям під час занять при оголошенні сигналу «Повітряна тривога»?...», «Рекомендації щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти...»).

Комплексно вивчено форми роботи з молодшими школярами для збереження їх психічного здоров'я, завдання для нинішніх учителів і психологів. Установлено головні причини байдужості здобувачів початкової освіти до уроків фізичної культури, необхідність мовленнєвих комунікацій педагогічних працівників зі школярами. Взято до уваги особливості проведення уроків фізичної культури учнів 1–4 класів у дистанційному форматі, враховані позитивні та негативні аспекти. Проаналізовано цікаве анкетування щодо задоволеності школярів уроками фізичної культури, проведене на базі різних закладів загальної середньої освіти України. Доведено малоефективність традиційних форм роботи на уроках фізичної культури.

Досліджено інноваційні методи навчання учнів початкових коасів на уроках фізичної культури, а також описані деякі сучасні ігри для покращення їх рухової активності навіть в умовах воєнного стану та online-навчання. Висвітлені необхідні зміни для якісної підготовки вчителів початкових класів і фізичної культури. Осмислено оновлення ролі педагогічних працівників у контексті реформ Нової української школи. Обґрунтовано готовність учителів початкових шкіл до освітньо-виховної діяльності в умовах воєнного часу в нашій державі.

Ключові слова: фізична культура, фізичне виховання, здобувачі освіти, початкова школа, компетентності, воєнний стан, дистанційне навчання, урок, молодший шкільний вік.

Krasyuk Lyudmila Vasylivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Grigory Skovoroda University in Pereyaslav, Sukhomlynsko St., 30, Pereyaslav, 08401, tel.: (044) 293-11-10, <https://orcid.org/0000-0003-1403-006X>

Gvozdetska Svitlana Volodymyrivna Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associates Professor, Summer State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Romenska St., 87, Sumy, 40000, tel.: (0542) 685-902, <https://orcid.org/0000-0002-7744-7471>

Havryshko Serhii Havrylovych Candidate of Science in Physical Education and Sports, Associate Professor, Mukachevo State University, Uzhhorodska St., 26, Mukachevo, 89600, tel.: (03131)211-09, <https://orcid.org/0000-0001-6991-7093>

FEATURES OF PHYSICAL EDUCATION OF CHILDREN OF YOUNGER SCHOOL AGE IN THE CONDITIONS OF MARITAL STATE IN UKRAINE

Abstract. The article describes the concepts of "physical culture", "physical education", "physical development", "competence", "innovative education". The

following regulatory and legal documents were analyzed: the Law of Ukraine "On Education" of September 5, 2017 (the purpose, principles and forms of national education are highlighted), the Concept of the New Ukrainian School of October 27, 2016 (the cycles of education in 1–2 and 3–4 grades, individual approach, assessment of skills), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the State Standard of Primary Education" dated July 24, 2019 (key competencies of younger students), Model educational program for grades 1–2 dated August 12, 2022 yr., author O. Savchenko and the Model Educational Program for Grades 3–4 dated August 12, 2022, author R. Shiyan, which describes the workload of physical education for primary school students, as well as the purpose, tasks and content lines. Information from the website of the Ministry of Education and Science of Ukraine related to the organization of the educational process under martial law and recommendations for providing security classes ("Answers to frequently asked questions about the organization of the educational process under martial law...", "Safe educational environment: how to act" was separately researched to teachers during classes when the "Air alarm" signal is announced?

Forms of working with younger schoolchildren to preserve their mental health, a task for current teachers and psychologists, were comprehensively studied. The main reasons for primary education students' indifference to physical culture, the need for speech communication of pedagogical workers with schoolchildren have been established. The peculiarities of teaching physical culture of students of grades 1–4 in a distance format are taken into account, positive and negative aspects are taken into account. An interesting survey on the satisfaction of schoolchildren with physical education lessons, conducted on the basis of various institutions of general secondary education of Ukraine, was analyzed. The ineffectiveness of traditional forms of work in physical education lessons has been proven.

Innovative methods of teaching primary school students in physical education lessons were studied, as well as some modern games for improving their motor activity even in the conditions of martial law and online learning were described. Necessary changes for quality training of primary school and physical education teachers are highlighted. Meaningful renewal of the role of pedagogical workers in the context of reforms of the New Ukrainian School. The readiness of primary school teachers for educational activities in wartime conditions in our country is substantiated.

Keywords: physical culture, physical education, education seekers, primary schools, competences, martial law, distance learning, lesson.

Постановка проблеми. Найбільшою проблемою для повноцінного життя в Україні є війна, яку розпочала Росія ще 2014 р. У 2019 р. заклади освіти почали переходити в дистанційний режим роботи через поширення у

світі всім відомого захворювання COVID-19. Численні небезпеки заважають ї сьогодні навчатись здобувачам. У залежності від обставин і віддаленості від кордону з державою-агресором дирекції освітніх закладів можуть визначати дні чи години безпосередніх відвідувань (консультацій) школярів або студентів, розклад, форми занять. Відмітимо, що тривалий час важко було реалізовувати дистанційне навчання через планові відключення електроенергії, які сподіваємось більше не повторяться.

Україна продовжує інтеграцію до європейського соціально-економічного простору. Важливо змалечку закладати в дітей здоровий спосіб життя, психологічну врівноваженість, виховувати доброту, людяність, толерантність, ввічливість тощо. Здобувачі освіти нині перебувають у стані фізичного та емоційного перевантаження. Усе це негативно впливає на здоров'я, у тому числі й на ментальне, засвоєння матеріалу. Педагогічні працівники повинні максимально сприяти становленню високоморальних, креативних особистостей, здатних навчатись упродовж життя.

Досягти максимальної пізнавальної активності учнів або студентів не можливо лише сучасними методами роботи. Важливо максимально сприяти фізичній активності, створювати безстресове середовище для здобувачів. Саме тому уроки фізичної культури є дуже важливими, адже допомагають зміцнити здоров'я, імунітет, зовнішню досконалість тіла, покращити пам'ять, трудову активність, розвивають вміння раціонального розподілу часу в школярів і студентів різного віку. У зв'язку з цим, навіть у нинішніх умовах навчання не можна відводити другорядну роль заняттям із фізичної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні методики для збереження психічного здоров'я учнів 1–4 класів ґрунтовно дослідили В. Калошин, А. Костриця, Н. Коцур, С. Мартиненко, О. Сорочинська тощо [5, с. 26]. Особливості дистанційного навчання фізичній культурі в Україні в умовах воєнного стану описали Л. Вашук, В. Гогоць, О. Донець, Н. Москаленко, В. Мунтян, О. Литвин, О. Согоконь, Р. Сушко, М. Шаповалов, А. Яковенко [6, с. 49–50; 7, с. 26; 16, с. 42–45]. Т. Чижик і Т. Потоцька написали цілу монографію про фізичну підготовку школярів-початківців у контексті Нової української школи, де чітко розмежували поняття «фізична культура», «фізичне виховання», «фізичний розвиток», а також зробили цікавий екскурс в історію таких уроків у закладах загальної середньої освіти [15, с. 30–104].

Спектр інноваційних методик на уроках фізичної культури в початкових класах проаналізували Р. Богайчук, Ю. Борисова, О. Власюк, І. Дичківська, Г. Ільницька, О. Лядська, Т. Надім'янова, Т. Сидорчук, В. Степанова, А. Чепелюк [8, с. 61]. Різноманітні рухливі ігри для молодших школярів у системі фізичного виховання описали Е. Вільчковський, Т. Гамма, А. Гірак, Л. Кириленко, О. Курок, І. Орел, І. Сидорук, О. Томенко [12, с. 203–204]. Зміст, організа-

ційно-педагогічні умови для формування майстерності вчителів початкових класів і фізичної культури дослідили такі педагоги та психологи: Ю. Бабанський, К. Біницька, С. Гончаренко, Р. Гуревич, В. Кожевнікова, М. Островська, С. Романюк, А. Ткаченко [9, с. 315–316].

Таким чином, напрацювань науковців із цієї теми чимало. Наше завдання полягає в порівнянні, систематизації та узагальненні різних аспектів щодо удосконалення навчання на уроках фізичної культури учнів 1–4 класів Нової української школи.

Мета статті - зробити огляд понять «фізична культура», «фізичне виховання», «фізичний розвиток», «компетентність», «інноваційне навчання»; проаналізувати мету, принципи та форми освіти України; вивчити цикли навчання в 1–2 та 3–4 класах, компетентності молодших школярів; висвітлити мету, завдання, змістові лінії та обсяг навантаження з фізичної культури в початкових школах; звернути увагу на рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо організації процесу навчання в умовах війни в країні; охарактеризувати форми роботи зі здобувачами початкової освіти для збереження їх ментального здоров'я; описати ключові причини незацікавленості молодших школярів уроками фізичної культури; окреслити негативні та позитивні аспекти дистанційних занять із фізичної культури; вивчити сучасні методики зацікавлення фізичною культурою та поширені рухливі ігри для учнів 1–4 класів; дослідити необхідні зміни для якісної професійної підготовки майбутніх учителів початкових шкіл (актуальні цінності, методи та форми роботи в комплексному поєднанні з цифровими технологіями).

Виклад основного матеріалу. Нинішня соціально-політична ситуація в Україні внесла вагомі корективи в систему освіти. Діти страждають від постійних небезпек, відсутності розпорядку дня, фізичної активності, повноцінного відпочину. Усе це негативно впливає на ріст, розвиток малечі, соціалізацію. Відмітимо, що в більшості дітей відбувається затримка суспільного дорослішання через відсутність комунікацій з однолітками та старшими за віком людьми. Гіподинамія (малорухомий спосіб життя) дуже шкідлива для підростаючого покоління, тому що сповільнюється удосконалення опорно-рухової системи, розумові функції тощо. Постійна перевтома заважає якісному навчанню.

Як би там не було, але мета української освіти всіх рівнів лишається незмінною: «...всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей...культурного потенціалу» [3]. У ст. 6 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. містяться принципи держполітики в галузі навчання молодого покоління, а саме людиноцентризм,

верховенство права, патріотичне становлення здобувачів, рівний доступ до якісної освіти, академічна доброчесність і свобода всіх учасників, публічний характер, поєднання навчання з вихованням і розвитком тощо. Головними формами (рівнями) освіти впродовж життя є: дошкільна, базова (середня), позашкільна, спеціалізована, професійна, передвища (фахова), вища, післядипломна. Зауважимо, що всі освітні рівні ґрунтуються на компетентностях, тобто поєднанні знань, умінь, навичок і цінностей для подальшої соціалізації, навчання, майбутньої успішної професійної кар'єри (ст. 1) [3].

Відповідно до Концепції Нової української школи від 27 жовтня 2016 р. навчання має базуватись на педагогіці партнерства педагогічних працівників і здобувачів освіти, індивідуальному підході до кожного учня, використанні цифрових технологій, зацікавленні інтерактивними (груповими) формами роботи, ціннісному вихованні. Якщо брати до уваги початкові школи, то нині там два цикли навчання – адаптаційно-ігровий в 1–2 класах і основний в 3–4. Перший необхідний для пристосування дітей до змін у повсякденному житті, звикання до систематичних відвідувань уроків. Заняття вчителі проводять у ігрових формах, відбувається зацікавлення різними знаннями, традиційне оцінювання відсутнє, домашніх завдань мінімальна кількість. Під час другого циклу формуються в учнів риси самостійності, відповідальності, проявляються здібності та інтереси, можливе часткове оцінювання по 12-бальній шкалі [4].

Ключові компетентності молодших школярів детально описані в Постанові Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» від 24 липня 2019 р. Їх 11: володіння державною мовою усно та письмово; здатність спілкуватись українською та іноземними мовами; мати математичну обізнаність; дослідницькі навички; бути інноваційними; розвивати свої знання; дбати про навколишнє середовище; використовувати інноваційні технології; розвиватись культурно; брати участь у громадському житті; мати риси підприємливості та фінансової грамотності. Для формування всіх перерахованих компетентностей існують наступні освітні галузі: мовно-літературна, математична, інформативна, фізкультурна, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича, технологічна, громадянська та історична, мистецька [10].

Формами повної загальної середньої освіти є: інституційна (очна: денна, вечірня), заочна (дистанційна), індивідуальна (домашня, педагогічний патронаж). За рекомендаціями Міністерства освіти і науки України дистанційні уроки за допомогою цифрових технологій для здобувачів мають відбуватись наступним чином: 1–2 класи – 2 уроки по 30 хвилин чи 3 по 20, 3–4 класи – 2 заняття по 45 хвилин або 3 по 30, можливо 4 по 20. Це все для того, щоб не перевантажувати школярів. Після занять або в перервах між ними доцільно робити з дітьми рухливі вправи, гімнастику для очей. Педагогічні

працівники мають будувати партнерські стосунки з учнями на довірі, взаєморозумінні, уникати конфліктних ситуацій [2].

Ураховуючи реалії сьогодення, всі без винятку вчителі крім фахових вмінь повинні знати алгоритми дій в разі небезпек, якщо навчання інколи очне. З учнями молодших класів непросто працювати постійно дистанційно. Школярі-початківці періодично приходять до закладів освіти, тому питання безпеки в школах зараз ключові. Сигнали «Повітряна тривога!» в жодному разі не можна ігнорувати, адже ворог підступний. На сайті Міністерства освіти і науки України 1 серпня 2022 р. з'явилося повідомлення щодо дій педагогічних працівників під час можливих небезпек (11 дій): рухатись двома колонами до найближчого укриття, крім вчителів варто залучати й вихователів, медичний працівник також в обов'язковому порядку має слідувати до укриття, повідомити батьків про небезпеку, класними керівниками або психологом (за наявності) мають бути підготовлені вправи, ігри для заспокоєння тощо. Державна служба з надзвичайних ситуацій наголошує на таких головних вимогах до укриттів: місцеперебування в закладах освіти чи в 100 м від них; це мають бути споруди з освітленням, водопостачанням і каналізацією, двома виходами; обов'язкова наявність природної чи примусової вентиляції; належні санітарні умови. Внутрішнє устаткування повинно розраховуватись на 48-годинне перебування конкретної кількості школярів і працівників установ. Води має бути з розрахунку на одну особину 2 л на добу, а також аптечки, засоби для зв'язку тощо [1]. У школах також повинні існувати класи безпеки. Такі приміщення мають бути обладнані технічно (комп'ютери, мультимедійні дошки, проектори), схемами евакуації, плакатами з зображеннями вмісту тривожних ранців. У вільний від уроків час класним керівникам варто проводити тут виховні бесіди, показувати невеликі відеоролики, психологічно розвантажувати дітей. Такі класи часто поділяють на зони (пожежна, мінна безпеки; домедична допомога; рекреація тощо) [11].

Відмітимо, що безпека в розумінні більшості полягає лише в збереженні життів людей. Для цього відбуваються заходи типу контролю харчових і санітарних норм, будівельних і протипожежних. Останнім часом психологи почали наголошувати на важливості ментального здоров'я, котре уособлює загальне благополуччя, позитивні емоції, вміння протистояти стресовим ситуаціям. Психічне здоров'я – це стан, який уможливорює найповніший фізичний, інтелектуальний та емоційний розвиток людей. На нього впливає багато чинників, зокрема оточення вдома, в закладах освіти, друзі, телебачення, соціальні мережі. З дошкільного віку починають формуватись особистості, розвивається самосвідомість, риси характеру, починає усвідомлюватись соціальна значущість тощо. Педагогічні працівники та практичні психологи в умовах сьогодення повинні не перевантажувати, вчити

режиму праці та відпочинку, підтримувати інших, вміти зберігати спокій, співпереживати іншим, прищеплювати любов до Батьківщини та толерантне ставлення до інших націй, давати настанови батькам своїх вихованців. Поширеними формами такої роботи є: діагностики, виховні заходи, бесіди, тренінги, корекційно-розвивальні заняття, залучення до благодійності (наприклад, в'язання маскувальних сіток, організація ярмарків) та інше [5].

Уроки фізичної культури необхідні в закладах освіти для фізичного та психічного розвитку здобувачів. Такі заняття розумово розвантажують, створюють сприятливий емоційний фон. Нервова перенапруга в умовах війни та дистанційного навчання негативно впливає на засвоєння нового матеріалу. Цифрові технології не замінюють безпосереднього спілкування учасників освітнього процесу. Нині важливо максимально забезпечити мінімізацію ризиків для здоров'я учнів і студентів. Головними причинами байдужості здобувачів початкової освіти до уроків фізичної культури є: відсутність зацікавлення, нестача часу через перевантаження іншими предметами та великі за обсягом домашні завдання, відсутнє для повноцінної активності місце вдома, погана самодисципліна щодо таких занять (часто їх вважають неважливими), мала кількість комунікацій учнів з учителями та однокласниками, саме тому з'являється сором'язливість виконувати вправи на камеру разом з іншими. Спілкування педагогічних працівників зі здобувачами має бути направлене на мотивацію останніх до здорового способу життя, зацікавлення уроками фізичної культури, розуміння важливості рухової активності. Дистанційне навчання проведення уроків фізичної культури здобувачів початкової освіти має свої переваги та недоліки. Серед переваг: максимальна гнучкість режиму дня (якщо заняття асинхронні), доступність до всіх можливих додаткових ресурсів інформації, віддаленість від закладу освіти, більше інтерактиву зі здобувачами на online-заняттях, зростає самостійність і відповідальність учнів. До недоліків відносяться: обмежена кількість практичних вправ, мінімізація спілкування учасників освітнього процесу, знижена мотивація та зацікавленість до виконання вправ, технічні проблеми та перебої інтернет-з'єднань тощо. Удома не завжди можна реалізувати якісне навчання через низьку концентрацію уваги, постійні відволікання [7, с. 23–26; 6, с. 47–49].

Проаналізуємо цікаве анкетування щодо задоволеності школярів уроками фізичної культури, проведене на базі різних закладів загальної середньої освіти України науково-педагогічними працівниками Київського університету імені Б. Грінченка. Більшість опитаних учнів вважають, що не беруть активної участі на таких заняттях. Лише 22% відповіли, що співпрацюють з учителями в умовах, що склались. За результатами другого запитання виявилось, що лише 15% мають чітку мотивацію та відповідальність. 45% школярів

початкових класів не вбачають сенсу в уроках фізичної культури. Негативно ставляться до дистанційного навчання 54% учнів. Відмітимо, що 52% респондентів вважають, що вчителі працюють на високому рівні, але мало інтерактивних методів роботи використовують. Доведено малоефективність традиційних вправ на уроках фізичної культури (79%) [16, с. 42–46].

Розмежуємо дефініції «фізична культура», «фізичне виховання», «фізичний розвиток». Фізична культура – це частина загальної культури суспільства, направлена на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, вольових і інтелектуальних здібностей людей. Таким чином формуються особистості. Це найширше поняття, а до його складу входить охорона здоров'я, режим дня, кількість відпочинку, гігієна, активність, використання природних факторів (вода, повітря, сонце). Фізичне виховання є частиною загального виховання, спрямованого на гармонійний розвиток організмів людей. Його засобами є вправи, правильне харчування, загартовування, гігієна праці тощо. Цей термін є складовою попереднього. Фізичний розвиток – це становлення та подальша зміна протягом життя фізичних якостей та здібностей індивідів. Відмітимо, що ідеалом фізичного розвитку, рівнів підготовки є фізична досконалість [15, с. 95–99].

Відповідно до Типової освітньої програми для 1–2 класів від 12 серпня 2022 р. (автор О.Я. Савченко) зазначає, що мета навчання фізичній культурі полягає в усебічному розвитку учнів, формування в них певних компетентностей, ціннісного ставлення до спорту, загартованості, патріотизму. Завданнями є: виховання розуміння важливості занять фізичними вправами та спортом; формування здатності виконувати різні види рухової активності, грати в спортивні ігри за правилами; розвиток здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки щодо впливу на власне здоров'я та оточення; вміння критично мислити, знаходити корисну інформацію; розвиток в учнів початкових класів навичок самоконтролю та самооцінювання власного фізичного стану; вміння співпрацювати з дорослими, однолітками, в команді та інші. Мета і завдання реалізуються за двома змістовими лініями – «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність». У 1–2 класах передбачено 3 години на тиждень уроків фізичної культури. Цікаво, що ці години не враховуються в загальне гранично допустиме навантаження. Типова освітня програма для 3–4 класів від 12 серпня 2022 р. Р.Б. Шияна засвідчує аналогічну мету та завдання. Єдине, що крім загальних уявлень про фізичну культуру з'являються ще й знання про Олімпійські ігри, правила спортивних ігор, певний досвід виконання рухових вправ. Змістових ліній вже три: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Піклування про стан здоров'я та безпеку». Тижневе навантаження складає 3 години [13; 14].

Учителям варто молодших школярів зацікавлювати різними формами роботи. Інноваційне навчання – це освітня діяльність, котра орієнтована на удосконалення мислення, творчих здібностей, соціально-адаптаційних можливостей підростаючих особистостей. До інноваційних методів уроків фізичної культури належать: орієнтація на кожного учня, проблемно-розвивальне навчання, ігрові технології, удосконалення критичного мислення, застосування цифрових технологій, інтерактив (робота в парах, у групах, командах), спільні проєкти. Серед популярних ігор для молодших школярів є «Вгадай навпомацки» (колективна), «Перейди по камінчику через річку» (індивідуальне виконання), «Гарбуз» (колективна) та інші. Можна організувати все заняття в формі інтерактиву, наприклад, урок-казка, заняття з використанням коригувальних вправ, урок-флорбол (хокей з м'ячем у залі), урок з елементами силових вправ (командні змагання) тощо. Для здобувачів початкової освіти важливо організовувати фізкультурно-оздоровчі прогулянки (по можливості, якщо навчання змішане). Під час прогулянок можна навчати різним видам ходьби, бігу, тренувати спостережливість, використовувати загальнорозвивальні вправи, народні ігри, дихальної гімнастики, елементи самомасажу. Нинішні дистанційні уроки зводяться переважно до виконання зарядки. Педагогічні працівники часто надсилають цікаві відеоматеріали чи особисто показують комплекси вправ. Інтерактивні ігри, на жаль, не можна реалізувати (тільки персональні для зацікавлення). Учителі фізичної культури намагаються залучати школярів до здорового способу життя, розповідають навчальний матеріал, про гуртки, які можна інколи відвідувати [8, с. 62–64; 7, с. 25; 12, с. 201–203].

Упровадження інноваційних методів навчання неможливе без учителя-дослідника, котрий володіє системним мисленням, здатністю до творчості, готовністю до використання комп'ютерних технологій. Усе це важливо враховувати під час підготовки вчителів, зокрема початкових класів і фізичної культури. Педагогічні працівники початкових класів і фізичної культури повинні мати певні компетентності, зокрема: вміти організовувати та проводити цікаві уроки навіть в умовах online-навчання (враховувати інтегральний аспект предметів, використовувати сучасні методики); критично мислити; реалізовувати індивідуальний підхід до учнів; мати навички мовленнєвих комунікацій (усна та письмова українська, англійська мови); формувати знання та цінності в школярів; не забувати поєднувати навчання, виховання та розвиток дітей; вміти використовувати цифрові технології; будувати партнерську взаємодію з учнями та колегами; оцінювання має бути неупередженим; знати особливості першої домедичної та психологічної допомоги (протиція булінгу, насильству) тощо. Усіх учителів варто вчити на основі традиційних і сучасних методів (інтерактивні та інформаційні) та форм

навчання (згадані вище в статті), котрі можна буде використати в подальшій професійній діяльності. Відмітимо, що реформа початкової освіти змінила ролі вчителів молодших класів з 2016 р. (мається на увазі Концепція Нової української школи). Відтоді вчителі мали стати творчими наставниками, які здатні до саморозвитку, творчості, удосконалення своїх вмій, а не лише транслювати свої знання. Учні мають ставати особистостями, підтримувати здоровий спосіб життя, мати навички для постійних комунікацій, бути здатними навчатись упродовж життя, любити Батьківщину та толерантно ставитись до інших націй, етнічних меншин [9, с. 315–318].

Висновки. Таким чином, COVID-19 та російсько-українська війна внесла свої корективи в освіту підростаючого покоління, зробивши його дистанційним. Усі без винятку вчителі закладів повної загальної середньої освіти обов'язково крім професійних компетентностей мають знати алгоритми дій під час можливих небезпек. При підготовці майбутніх фахівців початкових шкіл закладами передвищої та вищої освіти, науково-педагогічними працівниками мають ураховуватись сучасні реалії. Навчання повинно відбуватись сучасними методами з залученням цифрового інструментарію.

Мета української освіти полягає в формуванні компетентних і всебічно розвинених особистостей, здатних до конкуренції та постійного навчання. З початкових класів важливу роль варто відводити урокам фізичної культури, оскільки наше здоров'я є найбільшою цінністю. У нинішніх умовах діти ведуть малорухомий спосіб життя, часто перевантажені іншими уроками. Учителі фізичної культури мають зацікавлювати молодших школярів сюжетними уроками, вправами з елементами руханок (можливий музичний супровід), відеоматеріалами, власним прикладом, пропагувати здоровий спосіб життя. За умови змішаного навчання обов'язково пропонувати учням інтерактивні уроки, де їм можна буде в парах, групах, командах позмагатись, поспілкуватись, весело провести час.

Варто пам'ятати, що фізичний розвиток дуже важливий для всіх інших аспектів нашого життя. Лише відчуваючи себе здоровими та загартованими до навантажень можна удосконалювати свої інтелектуальні здібності, творчі вміння.

Література:

1. Безпечне освітнє середовище: як діяти вчителям під час занять при оголошенні сигналу «Повітряна тривога»? Повідомлення Міністерство освіти і науки України від 1 серпня 2022 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga> (дата звернення 03.01.2024).
2. Відповіді на поширені запитання щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/vidpovidi-na-poshireni-zapitannya-shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-umovah-karantinnih-obmezhen> (дата звернення 03.01.2024).

3. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 03.01.2024).
4. Концепція Нової української школи від 27 жовтня 2016 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 03.01.2024).
5. Костриця А.С., Сорочинська О.А. Психічне здоров'я учнів початкової школи та умови його збереження під час навчально-виховного процесу. *Педагогічні науки. Стратегічні напрямки реформування системи освіти*. URL: http://eprints.zu.edu.ua/27301/1/Костриця_Сорочинська.pdf (дата звернення 03.01.2024).
6. Литвин О.В. Особливості дистанційного навчання фізичної культури в школі в умовах воєнного стану. *Фізична культура і спорт. Виклики сучасності: збірка тез доповідей II науково практичної конференції присвяченої 300-річчю з дня народження Г.С. Сковороди, 27–28 жовтня 2022 року*. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. С. 43–50.
7. Марущак А.С., Переверзева С.В. Проблеми проведення занять з фізичного виховання школярів в умовах онлайн навчання. *Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я: матеріали міжнародної наукової інтернет-конференції, 25–26 травня 2023 року*. Черкаси: ЧНУ імені Б. Хмельницького, 2023. С. 23–26.
8. Надім'янова Т., Чепелюк А. Інноваційні підходи у фізичному вихованні учнів початкової школи. *Молодь і ринок*. 2019. Вип. 9 (176). С. 60–65.
9. Островська М.Я. Особливості підготовки майбутніх учителів у контексті реформи початкової школи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2021. Вип. 1 (48). С. 315–319.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» від 24 липня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-п#Text> (дата звернення 03.01.2024).
11. Рекомендації щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2023 р. URL: https://rada.info/upload/users_files/44072142/abff1d267c78b900f39a393012e2d53e.pdf (дата звернення 03.01.2024).
12. Сидорук І.О., Гірак А.М., Гамма Т.В., Орел І.О. Рухливі ігри в системі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. *Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини*. 2021. Вип. 9. С. 200–204.
13. Типова освітня програма для 1–2 класів від 12 серпня 2022 р. / під кер. О.Я. Савченка. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Turova.osvitnya.prohrama.1-4/Turova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf> (дата звернення 03.01.2024).
14. Типова освітня програма для 3–4 класів від 12 серпня 2022 р. / під кер. Р.Б. Шияна. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Turova.osvitnya.prohrama.1-4/Turova.osvitnya.prohrama.3-4.Shuyan.pdf> (дата звернення 03.01.2024).
15. Чижик Т.Г., Потоцька Т.Ф. Фізична підготовка дітей передшкільного та молодшого шкільного віку у контексті Нової української школи: монографія. Миколаїв: Іліон, 2020. 130 с.
16. Шаповалов М., Сушко Р. Особливості організації дистанційного навчання як форми проведення уроків фізичної культури. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2021. Вип. 1 (81). С. 42–46.

References:

1. Bezpechne osvitnie seredovyshe: yak diiaty vchyteliyam pid chas zaniat pry oholoshenni syhnalu «Povitriana tryvoha»? Povidomlennia Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy vid 1 serpnia 2022 [Safe educational environment: how should teachers act during classes when the «Air Alarm» signal is announced? Notice of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated August 1, 2022]. *mon.gov.ua*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga> [in Ukrainian].
2. Chyzhyk T.H. & Pototska T.F. (2020). *Fizychna pidhotovka ditei peredshkilnoho ta molodshoho shkilnoho viku u konteksti Novoi ukrainskoi shkoly: monohrafiia [Physical training of children of preschool and primary school age in the context of the New Ukrainian School: monograph]*. Mykolaiv: Ilion, 130 p. [in Ukrainian].
3. Kontsepsiia Novoi ukrainskoi shkoly vid 27 zhovtnia 2016 r. [Concept of the New Ukrainian School dated October 27, 2016]. *mon.gov.ua*. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian].
4. Kostytsia, A.S. & Sorochynska, O.A. Psykhichne zdorovia uchniv pochatkovoї shkoly ta umovy yoho zberezhenia pid chas navchalno-vykhovnoho protsesu [Mental health of primary school students and conditions for its preservation during the educational process]. *Pedahohichni nauky. Stratehichni napriamky reformuvannia systemy osvity – Pedagogical sciences. Strategic directions of reforming the education system*. Retrieved from http://eprints.zu.edu.ua/27301/1/Kostytsia_Sorochynska.pdf [in Ukrainian].
5. Lytvyn O.V. (2022). Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia fizychnoi kultury v shkoli v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of distance learning of physical culture at school under martial law]. *Fizychna kultura i sport. Vykyky suchasnosti: zbirka tez dopovidei II naukovo praktychnoi konferentsii prysviachenoi 300-richchiu z dnia narodzhennia H.S. Skovorody, 27–28 zhovtnia 2022 – Physical culture and sports. Challenges of modernity: a collection of abstracts of reports of the II scientific and practical conference dedicated to the 300th anniversary of the birth of H.S. Skovorody*. Kharkiv: KhNPU imeni H.S. Skovorody, 43-50. [in Ukrainian].
6. Marushchak A.S. & Pereverzieva S.V. (2023). Problemy provedennia zaniat z fizychnoho vykhovannia shkoliariv v umovakh onlain navchannia [Problems of conducting classes on physical education of schoolchildren in the conditions of online education]. *Aktualni problemy fizychnoi kultury, sportu i zdorovia: materialy mizhnarodnoi naukovoї internet-konferentsii, 25–26 travnia 2023 – Actual problems of physical culture, sports and health: materials of the international scientific internet conference, May 25–26, 2023*. Cherkasy: ChNU imeni B. Khmelnytskoho, 23-26. [in Ukrainian].
7. Nadimianova T. & Chepeliuk A. (2019). Innovatsiini pidkhody u fizychnomu vykhovanni uchniv pochatkovoї shkoly [Innovative approaches in physical education of primary school students]. *Molod i rynek – Youth and the market*. Issue 9 (176), 60-65. [in Ukrainian].
8. Ostrovska, M.Ia. (2021). Osoblyvosti pidhotovky maibutnikh uchyteliv u konteksti reformy pochatkovoї shkoly [Peculiarities of training future teachers in the context of primary school reform]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social work*. Issue 1 (48), 315-319. [in Ukrainian].
9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Derzhavnoho standartu pochatkovoї osvity» vid 24 lypnia 2019 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Amendments to the State Standard of Primary Education» dated July 24, 2019]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-p#Text> [in Ukrainian].

Журнал

*«Актуальні питання у
сучасній науці»*

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 2(20) 2024

Видавець:

ФОП Жукова Ірина Віталіївна Свідоцтво серія ДК №7425 від 09.08.2021 р.,
02217, м. Київ, пр. Маяковського Володимира, буд. 4-В, кв. 10

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>